

Відомості про автора

ПОТАПОВ Олександр Сергійович – здобувач кафедри аграрного менеджменту, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail nauka.service@gmail.com).

ПОТАРОВ Alexander – Scientific Competitor of the Department of Agrarian Management, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3 Sonyachna Str., e-mail nauka.service@gmail.com),

ПОТАПОВ Александр Сегреевич – соискатель кафедры аграрного менеджмента, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail nauka.service@gmail.com).

УДК 658.3.007:331.108.43

**СТІЙКИЙ РОЗВИТОК
РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В
УМОВАХ ВИЗНАЧЕНИХ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
ПРІОРИТЕТІВ ©**

М.В. КРИШТОПА,
здобувач,
Запорізький національний університет
(м. Запоріжжя)

У статті визначені основні пріоритети забезпечення стійкості регіональної економіки, які базуються на формуванні ефективних соціальних, економічних та екологічних параметрів, визначено пріоритетність дій на державному та регіональному рівні у забезпеченні ефективності й результативності модернізаційних засад. Запропоновані напрями формування передумов забезпечення стійкості регіонального розвитку. Визначено пріоритетні цілі забезпечення стійкості соціально-економічного розвитку регіонів. Проаналізовано рівень фінансування регіонів України у 2018 році за даними державної служби статистики України. Визначено, що сутнісний характер регіональних соціально-економічних систем визначається їхніми внутрішніми властивостями, які, в свою чергу, характеризуються комплексним, структурним, функціональним і інтегративним аспектами. Представлено структуру економічного потенціалу в системі забезпечення стійкості регіональної економіки. Визначено основні проблеми, які виникають на шляху до забезпечення стійкого розвитку регіонів України.

Ключові слова: регіон, регіональна економіка, стійкий розвиток, соціально-економічний розвиток, модернізація.

Рис.: 2. Літ.: 8.

© **М.В. КРИШТОПА, 2018**

Науковий керівник: доктор економічних наук Бухаріна Л.М.

Постановка проблеми. Перед регіональними господарськими комплексами з'являються нові виклики та перспективи розвитку, зумовлені впливом таких чинників, як: військова агресія, глибока і тривала економічна криза, безробіття, зовнішні і внутрішні боргові зобов'язання, зміна векторів міжрегіональної взаємодії, частковий перехід від точкового вирішення проблем до вироблення системного підходу розвитку й планування територій, нова хвиля трудової міграції з відчутним тиском на державні фінанси та погіршення ділового середовища.

Тому очевидно, що на найближчий період слушно постають завдання щодо сприяння формуванню єдиного українського простору, пріоритетами якого визначено стійкий регіональний розвиток, міжрегіональне співробітництво та міжрегіональні проекти, що зміцнюють Україну. Актуальності також набувають питання соціально-економічних взаємовідносин між окремими регіонами, вирішення соціальних проблем громадян, інституційне забезпечення державної регіональної політики, оновлення інструментів державної регіональної політики з метою досягнення стійких параметрів регіонального розвитку [3]. Новосформовану конфігурацію ресурсів у регіонах України з урахуванням, у тому числі, децентралізаційних процесів доцільно розглянути як потенціал для структурної трансформації економіки регіонів, стимул переформатування територіального простору, формування нових центрів регіонального розвитку та переходу до інклюзивної моделі розвитку регіонів, співпраці між різними бізнес-структурами, що стане можливим лише за спрямованої на структурну модернізацію економіки, підвищення конкурентоспроможності базових, збільшення частки альтернативних галузей, реструктуризації зайнятості та створення нових робочих місць, екологічної реабілітації регіонів тощо. Результатом реалізації цих заходів і має стати стійкий розвиток економіки регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом проблеми стійкості регіональних економічних систем у системі державного управління займають вагомe місце й висвітлюються у роботах З.В. Герасимчук [1], О.Г. Гранберга [2], Я.А. Жаліла [3], О.М. Кулініча [4], М.Р. Фрідмана [8] та інших вчених. Водночас варто зауважити, що, незважаючи на активність наукового пошуку у цьому напрямку, деякі аспекти реалізації заходів забезпечення стійкості регіональної економіки виявляють нову проблематику практичного й науково-методичного змісту. Крім того, останнім часом ухвалюються управлінські державні й регіональні рішення без чіткого уявлення системності питання забезпечення стійкого розвитку окремої території, і, подекуди, відсутністю належного фінансової забезпечення в реалізації заходів щодо управління територіальним розвитком. Саме тому подальшого наповнення змістом потребують теоретико-методичні засади забезпечення стійкості регіонального розвитку як умови посилення створення ефективного потенціалу територій з ефективним наслідком покращення якості життя населення.

Формулювання цілей статті. Метою статті є поглиблення науково-теоретичних та практичних засад забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку регіонів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Забезпечення стійкого регіонального розвитку можливе лише в рамках адекватної економічної політики. Принципові положення і методи здійснення такої політики, підтверджені досвідом країн Європи і базуються на тому, що регіональна політика є беззаперечною

складовою частиною національної стратегії сталого соціально-економічного розвитку; має спеціальні регіональні програми пріоритетного галузевого розвитку та стабілізації депресивних (відсталіх) регіонів.

Формування і реалізація пріоритетів соціально-економічної політики повинні підкріплюватися власними процедурами, технологіями і механізмами здійснення, враховуючи різноманітні групи інтересів між суспільством, інститутами влади, всередині влади між законодавчими органами, виконавчими і контрольними відомствами, бізнес-структурами.

Державна політика реалізації соціально-економічних регіональних програм, їх формування і механізм забезпечення має узгоджуватися з реальними, об'єктивно визначеними потребами, враховуючи динамічні тенденції регіонального розвитку, структурну характеристику, компонентний підбір інструментів й засобів [6]. Базовою суттю реалізації соціально-економічної регіональної політики та основним механізмом у цьому процесі слугує багатовекторна система суб'єктів суспільства (інституційних і неінституційних), коли їхня співпраця і взаємодія забезпечує можливість фактичного осмислення, представлення інтересів суспільства, населення, бізнесу, органів влади різного рівня, розробки ефективної стратегії та практичної реалізації скоординованих дій державних та місцевих органів влади, інститутів громадянського суспільства та населення на основі наявної й вдосконаленої у процесі нормативно-правової бази.

Необхідно також визначати характер, зміст, форми прояву об'єктивних і суб'єктивних факторів, що впливають як на ситуацію, так і на можливі варіанти вирішення проблем.

Підхід до соціально-економічної політики не має бути проявом випадкових комбінацій чийось таємних задумів, свавілля економічних і політичних монополій або особистостей, а втіленням відкрито встановлених спільних інтересів, створенням ринкових інститутів, громадянського суспільства.

Практична реалізація соціально-економічної політики для будь-якої влади – це завжди балансування між дотриманням вимог економічно ефективного використання соціально-економічного потенціалу і соціальної справедливості, нормами і уявленнями про яку і керується суспільство.

Реалізація пріоритетів регіонального розвитку має відбуватися через відбір та такий механізм, які в обов'язковому порядку враховують реальні та існуючі потреби й вимоги суспільства, міру їх задоволення (поточну та перспективну) і, безумовно, прогнозування такого розвитку з урахуванням усіх названих складових.

Кінцевим й бажаним соціально-економічним результатам регіонального розвитку має передувати критеріальний відбір пріоритетів, цілей таких пріоритетів, включаючи гнучкі й ефективні методи управління, механізми розвитку і створювати певну базову концепцію розвитку з плануванням конкретних дій і досягненням визначених й поставлених цільових орієнтирів.

Безумовно, у пріоритезації забезпечення сталого економічного розвитку лежить добробут суспільства, територіальних громад, оздоровлення населення, інтелектуальний та освітньо-культурний рівень, гідні й якісні умови життя, соціальна задоволеність громадян. Саме якісний підхід до оцінювання життєвого рівня в регіоні є відображенням задоволеності населення, що давно нашло відгук у світовій науковій спільноті, а тому Світовим банком розраховується й публікується щорічне

видання, в якому міститься група показників, що відображає параметри матеріальних і духовних благ населення, комфортність й зручність проживання, тривалість життя та якість життя населення в цілому.

Людський фактор у постіндустріальному світі є тим пріоритетом, що визначає мету й умови забезпечення стійкого розвитку. Основним джерелом стійкого соціально-економічного розвитку має стати модернізаційний потенціал економіки, збільшення частки нових технологій.

Отже, пріоритети у забезпеченні стійкості соціально-економічного розвитку можна диференціювати таким чином: декларативні – це пріоритети вищого рівня, найчастіше вони не піддаються кількісному опису та більшою мірою соціальні за своїм змістом; забезпечуючі – це джерела і фактори стійкого розвитку, саме вони можуть забезпечити пріоритети вищого рівня, пріоритетні напрямки розвитку окремих галузей і сфер; реалізовані – тобто ті, які забезпечені відповідними ресурсами і дають реальну віддачу.

Ефективність реформування економіки країни, її стабільний і безпечний розвиток залежить від реалізації політики інтенсифікації використання потенціалу регіонів, орієнтованого на сталий розвиток шляхом поєднання державних і регіональних інтересів. Упровадження сучасних прогресивних механізмів господарювання дозволить успішно вирішувати проблеми підвищення стійкості регіональних економік при недостатньому фінансовому забезпеченні відтворювальних процесів. Досвід розвинених країн свідчить, що в регіонах має бути розроблена і реалізована власна модель економічного розвитку, яка спроможна врахувати власні особливості регіонів. Така модель (система) повинна забезпечувати стабільний розвиток економічних суб'єктів, захищати економічні інтереси регіону, здатна забезпечувати реалізацію державних рішень і завдань та необхідну ефективність для відтворення, реінвестування і рефінансування капіталу.

Створення стійких параметрів соціально-економічного розвитку регіонів – це певна траєкторія, у площині якої можуть і повинні вирішуватись регіональні завдання, що стосуються соціального, економічного, фінансового, адміністративного, організаційного й ін. розвитку та вирішення яких передбачає достатність ресурсів та тих факторних умов (наявність ресурсу не на нульовому рівні, взаємозамінність ресурсів, плавність і інтенсивність розвитку економіки регіону не повинна порушуватись кризовими зовнішніми впливами), що визначаються оптимальними часовими параметрами та закріпленими повноваженнями в системі прийняття регіональних управлінських рішень.

При всій спільності формування цих видів ресурсів і граничних умов, важливість їх наявності очевидна, тому що в іншому випадку практичне вирішення такого складного завдання, як реалізація концепції стійкого і безпечного розвитку регіону, стає нереальною.

Основними цільовими вимогами, що ставляться для досягнення сталого розвитку, обов'язковими визначено: динаміку приросту населення, розвиток регіональних органів влади та закріплення за ними владних повноважень, розвиток сфери малого підприємництва, освітній рівень населення регіону, культурна ідентичність. Саме застосування такого підходу має усунути базові негативні перекося й тенденції, що призводять до зменшення рівня доходів населення, зменшення обсягів виробництва продукції, скорочення робочих місць, безробіття, неефективності діяльності суб'єктів господарювання.

Варто також звернути увагу на синергетику як це теорію стійкості, яка встановлюється через нестійкість, причому всі канали еволюції виявляються незворотними. Тим часом деякі реформаційні рішення, розраховані на радикальне оновлення суспільства, пов'язувалися з ринком і тільки з ринком. На озброєння було взято теорії лібералізму в інтерпретації Ф. Хайека і М. Фрідмана. Так принцип “невидимої руки” і економічної свободи показує, як “складна, організована система, що поступово розвивається, може еволюціонувати без будь-якого центрального управління” [8].

Аналіз регіонів України показує, що в процесі розвитку в конкретному економічному просторі з відповідними ресурсами формуються певні господарські структури з різними виробництвами, природно-ресурсним, кадровим, інфраструктурним, науковим, інформаційним та іншим забезпеченням, тобто мають регіональний економічний потенціал, відносна самостійність і стійкість якого є базою для розробки і вибору стратегії стійкого розвитку.

На даний час достатньо активну роль у формуванні фінансових ресурсів регіонів України й їх економічного потенціалу відіграють міжбюджетні трансферти.

Фінансово прерогативними щодо залучення фінансів державного бюджету у вигляді базової дотації є такі області, як Івано-Франківська, Чернівецька, Закарпатська та Тернопільська. При тому, що найбільші показники міжбюджетних трансфертів у вигляді реверсної дотації матимуть Дніпропетровська, Запорізька, Київська та Полтавські області (рис. 1).

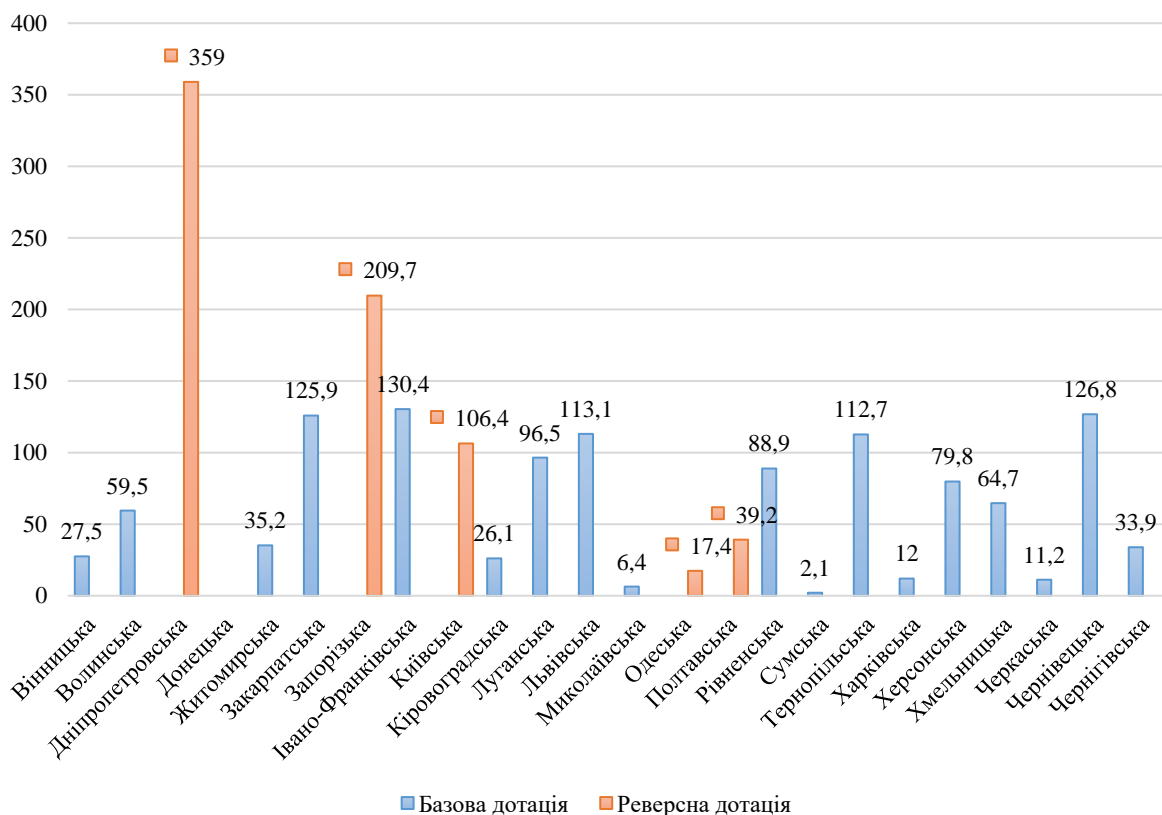

Рис. 1. Фінансування регіонів України у 2018 році (планово)

Джерело: сформовано автором на основі даних Державного комітету статистики України [<http://www.ukrstat.gov.ua>]

У 2018 році до бюджетів області планово передбачається відрахувати базової дотації у сумі 1395000 тис. грн, у той час, як реверсної – 732000 тис. грн.

Базовою та реверсною дотацією наразі здійснюється вирівнювання міжрегіональних диспропорцій: ті регіони, що мають достатню податкоутворюючу базу (реверсна дотація), відповідно мають змогу забезпечити державний бюджет додатковими фінансовими надходженнями, базова ж дотація перераховується з державного бюджету за рахунок загальнодержавних податків і зборів у тому випадку, коли місцеві бюджети потребують додаткового фінансового ресурсу. Розрахунки щодо бюджетного вирівнювання здійснюються на основі врахування таких регіональних параметрів, як: кількість населення, що проживає в регіоні, податок на прибуток, що надійшов до бюджету за останній податковий період, індекс податкоспроможності та платоспроможності місцевих бюджетів.

Необхідно мати на увазі, що зростання економічного потенціалу не відбувається, якщо це зростання екстенсивне або не містить еволюційного (або революційного) перетворення і розвитку чинників відтворення, зниження економічного потенціалу, навіть при деяких якісних покращеннях завжди є свідченням або причиною регресії процесу відтворення; економічний потенціал значною мірою залежить від досконалості господарського механізму та характеризується довготривалим соціально-економічним ефектом, приростом сукупного суспільного продукту і національного доходу (рис. 2).

Рис. 2. Структура економічного потенціалу в системі забезпечення стійкості регіональної економіки

Джерело: Складено автором на основі [1, 2, 4]

Неефективне використання внутрішніх резервів і ресурсів в регіонах зумовлено в даний час як недостатньо об'єктивною оцінкою створених економічних потенціалів і їх ролі в сучасному відтворювальному процесі, так і невідповідністю сучасних заходів регулювання інтересам довгострокового соціально-економічного розвитку [2, 4]. Підвищення ефективності використання економічного потенціалу регіону нерозривно пов'язане з удосконаленням методології обґрунтування вибору стратегії сталого розвитку і його комплексною оцінкою.

Стійкість, на нашу думку, слід розглядати обов'язково в динаміці, оскільки це важлива характеристика цілісної системи. Особливе значення часового чинника є очевидним, причому він набуває ключового значення. На думку Білла Гейтса "...ключова концепція нинішнього десятиліття (кінець ХХ - початок ХХІ століття) – "швидкість" [7]. Тут і швидкість зміни характеру бізнесу, і питання оперативності управління бізнес-процесами, і динаміка зміни способу життя споживачів, швидкість зростання якості продукції". Майбутнє ще не належить системі, проте впливає на її розвиток, формує її. Такий підхід дозволить визначити стійкість як здатність системи знаходитися в рівновазі (стійкий стан) і підтримувати його під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників при переході від одного стану до іншого. Іншими словами, стійкість – це багатовимірне поняття, що характеризує якісний стан системи в динаміці.

Стійкість регіональної економіки – це її здатність протистояти зовнішнім і внутрішнім впливам, зберігаючи стабільну рівновагу і надійність у часі. Стабільну рівновагу можна визначити як здатність системи виконувати властиві їй функції за умови дотримання цілісності системи, фінансової стійкості її елементів, при забезпеченні відповідної надійності, яка є однією з важливих характеристик стійкості економіки регіону як системи [1].

Рівноважність регіональної системи може бути порушена, що призводить до кризових проявів у системі регіонального саморегулювання, але при цьому може виявити слабкі місця, певні граничні рамки розвитку, що дасть можливість й мотивацію у майбутньому спрямовувати зусилля регіональної влади на створення нового балансу рівноважності у системі забезпечення рівноважного сталого регіонального розвитку.

Регіональні соціально-економічні системи та їх просторовий розвиток має також враховувати внутрішні сутнісні властивості комплексності, функціональної структурності, інтеграційні параметри і взаємозв'язки, які виявляються у формуванні компонентної взаємодії, узгодженості, зв'язку. Уникнути кризовості можливо тільки за умов створення непорушних параметрів таких взаємозв'язків, обґрунтувавши доцільність, ефективність, без втрати компетентності окремих елементів такої системи.

Саморегуляція і ефективне управління створює засади сталого розвитку та стійкості соціально-економічної системи регіону.

Висновки. Основними проблемами на шляху до забезпечення стійкого розвитку регіонів на даний час є недостатньо ефективно використання внутрішнього резервного потенціалу і ресурсів у регіонах, що зумовлено незабезпеченістю об'єктивності щодо аналізу й оцінки такого резерву, їхньої ролі у потенційних можливостях перспективного розвитку, а також невідповідністю управлінських впливів засадам, принаймні, стратегічного середньострокового планування. При цьому варто зауважити, що внутрішній резерв регіону – це комплексність відносин у траєкторії структурності, функціональності й інтеграційних процесів. Водночас

головною пріоритетною метою забезпечення стійкості соціально-економічного розвитку регіонів має бути населення регіону, його добробут, здоров'я, рівень освіти і культури, інтелектуальний потенціал, спрямований на створення умов, що забезпечують гідне життя і вільний розвиток людини. У подальшому вагомим аспектом досліджень має стати вироблення конкретизованих підходів до оцінки теперішнього й перспективного забезпечення стійкості регіонального розвитку.

Список використаних джерел

1. Герасимчук З.В. Регіональна політика сталого розвитку: теорія, методологія, практика: монографія. Луцьк: Надстир'я, 2008. 528 С. 3.
2. Гранберг А.Г. Региональная экономика и региональная наука в России: десять лет спустя. Регион: экономика и социология. 2009. № 1.12
3. Донбас: у пошуку нової якості розвитку / Нова регіональна політика для нової України: Аналітична доповідь (скорочена версія). Серія «Економічний прагматизм». ред. Я.А. Жаліло). К., Інститут суспільно-економічних досліджень, 2017. 36 с. С. 17-21. URL: <http://iser.org.ua/uploads/files/Reg%20politic%204%20ukr%20na%20sait.pdf>.
4. Кулініч О.М. Сталий розвиток національної економіки як ознака цивілізаційних процесів XXI століття. Актуальні проблеми економіки. 2012. № 1(127). С. 25-31.
5. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. акад. НАН України Е.М. Лібанової, акад. НАН України М.А. Хвесика. К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. 776 с.
6. Соціально-економічний розвиток регіонів України: тенденції першої половини 2017 року. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/2724/>.
7. Bill Gates: In His Own Words: Impatient Optimist. 2013. 208 p.
8. Friedmen M.R. Free to choose. A Personal Statement. N.Y. 1980.

References

1. Gerasimchuk, Z.V. (2008) *Regional policy of steel development [Regional Policy of Sustainable Development: Theory, Methodology, Practice]*. Lutsk: Nadstir [in Ukrainian].
2. Granberg, A.G. (2009). Regional economy and regional science in Russia: ten years later [Regional economics and regional science in Russia: ten years later]. *Region: Economics and Sociology – Region: Economics and Sociology, 1, 12* [in Ukrainian].
3. Donbass: have a look at a new one. A new regional policy for a new Ukraine: Analytical dopov [Donbass: in search of new quality of development / New regional policy for a new Ukraine: Analytical report]. *Seriia Ekonomichnyj prahmatyzm – Series Economic pragmatism, 36*. Retrieved from <http://iser.org.ua/uploads/files/Reg%20politic%204%20ukr%20na%20sait.pdf>.
4. Kulinich, O.M. (2012). Staly rozvitok national economics yak oznaka civilizatnyh processiv XXI [sustainable development of the national economy as a sign of civilization processes of the XXI century]. *Actual problems economics – Actual problems of the ,1, 25-31* [in Ukrainian].
5. Libanovo, E.M. & Khvesyuka, M.A. (2014). *Socio-economic potential of steel development of Ukraine and I región: national dopovid [Socio-economic potential of sustainable development of Ukraine and its regions: national report]*. Kyiv.: DU IEPSR NAS [in Ukrainian].

6. Sotsial'no-ekonomichnyj rozvytok rehioniv Ukrainy: tendentsii pershoi polovyny 2017 roku. Analitychna zapyska. [Socio-economic development of regions of Ukraine: trends of the first half of 2017. Analytical note]. <http://www.niss.gov.ua> Retrieved from <http://www.niss.gov.ua/articles/2724> [in Ukrainian].

7. Bill Gates (2013). In His Own Words: Impatient Optimist.

8. Friedmen, (1980). M.R. Free to choose. A Personal Statement.

ANNOTATION

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF REGIONAL ECONOMY IN CONDITIONS OF THE DEFINED SOCIO-ECONOMIC PRIORITIES

KRYSHTOPA Maxim,
Scientific Competitor of
Zaporizhya National University
(Zaporizhia)

The article defines the main priorities for ensuring the stability of the regional economy, which are based on the formation of effective social, economic and environmental parameters and identifies the priority of actions at the state and regional level in ensuring the efficiency and effectiveness of modernization principles. Directions of formation of preconditions for ensuring the sustainability of regional development are suggested. The priority objective of ensuring the sustainability of socio-economic development of the regions is determined. The level of financing of regions of Ukraine in 2018 according to the data of the State Statistics Service of Ukraine is analyzed. It is determined that, the intrinsic nature of regional socio-economic systems is determined by their internal properties, which, in turn, are characterized by complex, structural, functional and integrative aspects. The structure of economic potential in the system of ensuring the stability of the regional economy is presented. The main problems that arise on the way to sustainable development of regions of Ukraine are determined.

Key words: region, regional economy, sustainable development, socio-economic development, modernization.

Fig.: 2. Lit.: 8.

АННОТАЦИЯ

УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ В УСЛОВИЯХ ОПРЕДЕЛЕННЫХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПРИОРИТЕТОВ

КРЫШТОПА Максим Валерьевич,
соискатель,
Запорожский национальный университет
(г. Запорожье)

В статье определены основные приоритеты обеспечения устойчивости региональной экономики, основанные на формировании эффективных социальных, экономических и экологических параметров, определена приоритетность действий на государственном и региональном уровне в обеспечении эффективности и результативности модернизационных основ. Предложены направления формирования предпосылок обеспечения устойчивости регионального развития. Определены приоритетные цели обеспечения устойчивости социально-экономического развития регионов. Проанализирован уровень финансирования регионов Украины в 2018 году по данным государственной службы статистики

Украины. Определено, что сущностный характер региональных социально-экономических систем определяется их внутренними свойствами, которые в свою очередь, характеризуются комплексным, структурным, функциональным и интегративным аспектами. Представлена структура экономического потенциала в системе обеспечения устойчивости региональной экономики. Определены основные проблемы, которые возникают на пути к обеспечению устойчивого развития регионов Украины.

Ключевые слова: регион, региональная экономика, устойчивое развитие, социально-экономическое развитие, модернизация.

Рис.: 2. Лит.: 8.

Відомості про автора

КРИШТОПА Максим Валерійович – здобувач Запорізького національного університету (м. Запоріжжя, e-mail: procenko.tetyana@gmail.com).

KRYSHTOPA Maxim – scientific competitor of Zaporizhzhya National University (Zaporizhia, e-mail: procenko.tetyana@gmail.com).

КРЫШТОПА Максим Валерьевич – соискатель Запорожского национального университета (г. Запорожье, e-mail: procenko.tetyana@gmail.com).

УДК 339.138

**МАРКЕТИНГОВА СТРАТЕГІЯ
ПІДПРИЄМСТВА: СУТЬ ПОНЯТТЯ,
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ
ГОСПОДАРЮВАННЯ ©**

**В.В. КОВАЛЬЧУК,
аспірант кафедри маркетингу
та аграрного бізнесу,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)**

У статті розкрито суть поняття “маркетингова стратегія” підприємства, розглянуто історичні аспекти виникнення та особливості дефініції “маркетингова стратегія”, а також зосереджено увагу на аналізі наукових позицій щодо його змісту вітчизняними та зарубіжними вченими. У процесі розкриття сутності поняття маркетингової стратегії застосовано методи порівняння та аналізу, що дали змогу

© **В.В. КОВАЛЬЧУК, 2018**

Науковий керівник: доктор економічних наук Луцяк В.В.